

Faller es naix o es fa?

Premi Junta Local Fallera

Premis literaris Vila de Paterna - LX Jocs Florals

Autora: Raquel Cantarero Calatayud

Hi havia una vegada dos xiquetes amb una amistat que les feia inseparables. Anaven al col·legi juntes des d'abans d'aprendre a parlar i havien compartit moltíssims moments juntes, tant dins com fora de l'escola. Leire i Sofia. Sofia i Leire. S'entenien tan bé que a vegades semblaven ànimes bessones. Però hi havia una gran diferència entre elles: Leire era fallera i Sofia no.

Als seus dotze anys d'edat, Sofia havia viscut les falles només com a espectadora i amiga de Leire, qui per descomptat havia participat tots els anys en les presentacions de la seua falla com a presentadora i mantenidora, ballava als playbacks des que va aprendre a caminar, va ser Fallera Major Infantil i també Cort d'Honor de la Fallera Major Infantil de Paterna...

Sofia sempre havia acompanyat a tot a Leire i era la seu fan número u. Li encantava tot el que feia la seua amiga i per descomptat, s'estava començant a enamorar de les Falles. Però la seua família no era fallera com la de Leire que sempre estaven tots al casal, el seu avi va ser fundador, el seu germanet ja era minifaller...

Així que un dia Sofia li va preguntar a la mamà de Leire: ***"Faller es naix o es fa?"***

Davant esta pregunta, la mamà de Leire es va quedar pensant i li va dir: *"T'explicaré el que jo opine perquè tú formes la teua pròpia opinió, perquè sobre això com sobre moltes coses, no existix una veritat absoluta."*

Així li va explicar:

"Les Falles són una de les celebracions més emblemàtiques del nostre poble. Són un conjunt de cultura, tradició i festa del qual participen activament 4.000 fallers aproximadament."

Però no sols participen en aquesta festa els fallers. Un dels grans reptes que tenim és que siga cada vegada més oberta perquè aquells que no són fallers puguem sentir-la i estimar-la de la mateixa manera."

Durant el mes de març, veure plantar cada ninot ens inunda d'il·lusió per admirar el treball que els artistes han realitzat durant tot l'any; se'ns encull el cor quan deixen a una comissió sense monument; fem apostes per quines comissions guanyaran els primers premis; se'ns fiquen els ulls vidriosos, en agrair i demanar pels nostres a la Maredeueta a la Plaça del Poble; la pólvora de les mascletaes realitzades al Parc Central o a La Canyada, ens fa vibrar de cap a peus; i ens omplim de sentiments contradictoris a la Cremà, ja que entenem que per a què el cicle continue, aquest ha d'acabar."

Però, és necessari ser faller per a sentir tot això? És necessari nàixer en una família fallera per a sentir aquesta passió? És possible adquirir el sentiment? Una persona no fallera pot transmetre això?"

Per a poder explicar-t'ho millor, et parlaré sobre 4 coses:

Les arrels falleres

Hi ha qui defensa que el sentiment faller és una cosa que es porta a la sang, una herència cultural transmesa de generació en generació. Per a aquestes persones, nàixer a una família fallera significa adoptar els costums i els valors fallers des de ben menut. Aquesta vivència, afirmen, impregna el cor amb una estima especial per la festa, fent que esdevinga una part intrínseca de la identitat personal.

Ser minifaller o minifallera, fer la primera ofrena sense saber caminar, quedar-se dormit a una festa baix l'altaveu, eixir en la cavalcada del ninot amb la disfressa més xicoteta, pujar a la presentació infantil en braços dels pares, iaïos o qualsevol altre familiar, aprendre a ballar als playbacks abans que a caminar... Tots aquests moments forgen un vincle inqüestionable amb la festa des de ben menuts.

El sentiment adoptat

No obstant això, hi ha molts exemples de persones que, tot i no haver nascut en una família fallera, han abraçat la nostra festa amb la mateixa intensitat o més que molts de tota la vida.

La gran majoria arriben per amor o per amics que són fallers. Però n'hi ha altres que la passió la tenen inculcada per algú que va ser faller però per circumstàncies no ho és en l'actualitat, o simplement perquè des de fora els atrau tant que necessiten viure-ho des de dins.

Aquestes persones arriben a les comissions amb una visió nova, il·lusió i curiositat. Alguns tenen suficient amb ser fallers i gaudeixen dels actes sense participar activament en ells, però altres s'involucren de seguida de tal manera que la seua dedicació i entusiasme es sumen als dels fallers de tota la vida. Es converteixen en membres actius de les comissions, treballant incansablement en diferents delegacions, fent el llibret, organitzant les presentacions o participant en elles, ballant als playbacks, preparant els actes infantils o de festes, inclús formant part activa de Junta Local. D'aquesta manera, ells també contribuïxen a mantindre viva la flama de la tradició.

La nostra identitat

Diuen que la teua comissió és la família fallera que tries. Per aquest motiu a tots ens agrada sentir-nos estimats i valorats a la nostra falla, igual que en qualsevol lloc. I és que si una cosa tenim en comú tots els éssers humans, és el sentiment de pertinença a un grup.

El sentit de pertinença és el que sentim en formar part d'un o diversos grups o comunitats. Prenem com a models de referència aquests grups, els quals influïxen directament en la nostra personalitat i percepció de nosaltres mateixos.

En funció de quant compartim amb un determinat grup, més probable és que ens identifiquem amb ell. Ser faller és part de la nostra identitat.

La grandària del grup no importa, el que de veritat importa és que es compartisquen els mateixos valors i la mateixa passió per la festa.

La família és el primer grup al que pertanyem. Però a mesura que anem creixent establim contacte amb diferents grups: els veïns de la contornada, els companys de classe, la colla d'amics, els companys de treball... i per descomptat, els amics de la falla.

En moltes ocasions, el sentit de pertinença a un determinat grup no depèn del seu prestigi. A tots ens agrada guanyar i la nostra falla és la millor independentment dels premis. El que fa que ens identifiquem amb el grup és el sentiment que compartim, la qual cosa ens val per a justificar per què és la millor.

És per això que quan algú critica alguna cosa de la falla a la qual pertanyem, ens posem a la defensiva i més si la crítica no és constructiva. Però n'hi ha un sentit de pertinença encara més gran que el que cadascun tenim per la nostra comissió. És el sentiment de pertinença al món faller.

Per això les Falles, són part de la identitat de la gent que ha nascut fallera, de qui s'ha apuntat més tard, dels qui foren fallers i després es distanciaren, i fins i tot de qui no és faller però admira els monuments bocabadat.

La passió per la festa

L'element que uneix tots els fallers, independentment del seu origen, és la passió. La passió és el motor que ens impulsa a les persones a dedicar hores i esforç de manera altruista, per tal de mantenir viva una tradició.

Les Falles tenen el poder de juntar-nos a persones de diferents professions, diferents edats, diferent nivell econòmic, diferents ideologies... I amb totes eixes diferències, treballem juntes colze a colze amb la mateixa passió, compartim el mateix esmorzar, ens servim els uns als altres, treballem en equip diferents generacions, ens emocionem a la vegada...

És precisament la força de la diversitat la que fa que les Falles siguin una festa tan vibrant i dinàmica. La barreja de tradició i innovació, d'experiència i novetat, és el que permet que la festa segueixi creixent i atraient persones de totes les edats i procedències. En aquest sentit, les Falles de Paterna són un exemple de com la inclusió i la diversitat poden enriquir una tradició centenària.

Un altre signe identificatiu que compartim molts fallers i falleres, és que a més d'un estil de vida, les Falles són una via d'eixida als problemes i preocupacions diàries. Tots necessitem el nostre espai, els nostres hobbies i fer coses perquè ens apassionen i no perquè siguin una obligació. Eixa passió és la que ens apropa a qui treballa al nostre costat i sense saber-ho, potser que li estiguem ajudant a superar un moment desafiant només per treballar amb ell per les Falles.

Amb tot el que suposa aquesta passió, no es pot mesurar en termes de quant temps fa que eres faller, sinó en la intensitat amb què es viu. Tant els fallers de tota la vida com els nous comparteixen una connexió emocional profunda amb la festa, una

entrega que transcendeix les arrels familiars i s'expressa en cada acte, en cada detall.

La passió fallera és un criteri subjectiu que es valora molt per exemple a l'hora de representar el nostre poble. Si parlem de ser Fallera Major d'una comissió, cadascuna té el seu mètode d'elecció segons els seus estatuts. El més comú és que siga per antiguitat o per sorteig.

No obstant, quan es tracta de representar el nostre poble com a Cort d'Honor o Fallera Major de Paterna, el criteri no pot ser únicament la que més anys siga fallera. Estem acostumats a escoltar, especialment en les tretze candidates a Fallera Major de València, que la gran majoria són falleres des de que van nàixer. És a dir, falleres de tota la vida. Segurament són dignes representants, però no per la quantitat d'anys com a falleres, sinó per la passió que tenen entre altres moltes qualitats.

Està clar que per a ser una gran representant, s'ha de tindre a banda de qualitats personals, un coneixement de les costums que envolten la festa fallera, conèixer els nostres himnes, tindre nocions sobre la indumentària tradicional per anar adequada a cada acte i altres tantes coses que valora un jurat. Però no es tracta d'un examen, es tracta d'una manera de viure i moltes vegades podem caure en prejudicar una candidata que porta poc temps censada, que no ve de família fallera o que es va apuntar a una comissió d'adulta.

Els nous fallers

Els fallers de tota la vida aporten la seua experiència i el seu coneixement de les tradicions, mentre que els nous fallers aporten frescor i noves perspectives. Junts, formen un col·lectiu divers que és capaç de mantenir viva la tradició fallera i evolucionar-la a la mateixa vegada.

Perquè la festa continue i romanga, és de vital importància que les comissions animen a nous fallers a apuntar-se i que els acullen amb els braços oberts, fent-los sentir com un membre més de la gran família fallera.

En primer lloc, la incorporació de nous fallers és essencial per a garantir la continuïtat de les falles. Amb el pas del temps, algunes persones poden deixar de participar per diversos motius, i és necessari que les comissions es renoven constantment per a mantindre la vitalitat i l'entusiasme de la festa. Els nous membres aporten noves idees, energia i perspectives que poden enriquir i revitalitzar les activitats de la comissió.

A més, acollir bé els nous fallers és fonamental perquè se senten integrats i valorats. Quan una persona se sent benvinguda i part d'un grup, la seua implicació i compromís amb les activitats de la comissió augmenta significativament ja que se sent un més. Això es tradueix en una major participació en els esdeveniments, una col·laboració més activa en les tasques organitzatives i una major cohesió dins de la comissió.

No podem queixar-nos perquè sempre treballen els mateixos o hi ha poca gent implicada, sinó els integrem primer i els fem partícips. No obstant això, en totes les comissions hi ha "fallers de quota" que es limitaran a no participar, no criticar i gaudir.

És important fomentar la comunicació amb els nous fallers, ja que moltes voltes, per costum, podem donar coses per sabudes que els nous fallers no tenen per què saber-les i poden sentir-se desplaçats per això. Com per exemple, com anar vestits a determinats actes com una firma de contracte, una presentació o l'ofrena.

En definitiva, animar a nous fallers a unir-se i acollir-los com un membre més és crucial per al futur de les falles. És una tasca que requereix dedicació i esforç, però que alhora resulta molt gratificant, ja que permet construir una comunitat més forta, diversa i unida, capaç de mantenir viva la flama de les falles durant molts anys més.

D'altra banda, hi ha qui creu fermament que ser faller és una qüestió de voluntat i passió. Aquestes persones, que sovint s'han incorporat a les Falles en edat adulta, aporten un nou alè a la festa.

Com s'ha comentar abans, el sentiment adoptat fa evident la seua implicació ràpidament. Molts d'ells es dediquen a aprendre sobre la història i les tradicions falleres, participen activament en la vida de les comissions i contribueixen amb noves idees i perspectives. Aquestes persones demostren que el sentiment faller no es limita a una qüestió de herència genètica o saga familiar, sinó que també es pot adquirir.

Així que tornant a la teua pregunta: Faller es naix o es fa? Potser la resposta és que, en realitat, el que importa no és tant d'on vénis, sinó com vius la festa. Tant els fallers de tota la vida com els nous fallers contribueixen amb el seu granet a fer de les Falles una celebració única.

En definitiva, ser faller és sentir les Falles amb passió, treballar per elles amb dedicació i viure cada moment de la festa amb intensitat. Així, tant els qui han nascut en el si d'una família fallera com els qui s'han unit més tard poden dir amb orgull que són autèntics fallers. Què penses tú Sofia?"

Sofia que havia escoltat tot el discurs sense parpellejar, ràpidament li va contestar:

"Pense que gràcies a Leire soc fallera des de xicoteta, però em falta apuntar-me a una falla!"